

mestnania ako dozorcu a skladníka, zistil skutočnú službu žalobníkovu a žalovanú stranu zaviazal, aby túto službu v potvrdení o zamestnaní opísala.

Čís. 14578.

Pri rozhodovaní o diplomatickej žiadosti, podanej podľa čl. 18 haagskej konvencie o vyhlásenie vykonateľnosti súdneho rozhodnutia, odsudzujúceho žalujúcu stranu (alebo intervenienta) na platenie útrat, sú rozhodujúce len predpisy čl. 18 a 19 tejto konvencie; neprichádzajú tu teda v úvahu ustanovenia §§ 2 a 3 čl. IX ex. nov. č. 23/1928 Sb. z. a n.

(Rozh. z 2. X. 1935, R III 520/35.)

Tuzemská firma V. (ku ktorej za sporu pristúpili ako intervenienti Albert S. a Marcel S.) podala u sedrie v Budapešti proti žalovaným žalobu. Táto žaloba bola vo všetkých troch stoliciach odmietnutá a žalujúcej strane a intervenientom uložená náhrada procesných útrat. Žiadosti maďarského vyslanectva v Prahe, podanej podľa čl. 18 haagskej konvencie o vyhlásenie vykonateľnosti uvedených rozhodnutí čo do útrat sporu, súd prvej stolice vyhovel.

Rekurzný súd toto usnesenie potvrdil z týchto dôvodov: Pripojenými dokladmi, t. j. v hodnoverných vyhotoveniach pripojenými pravoplatnými rozsudkami maďarských súdov, je dokázané, že žalobníci boli pravoplatne odsúdení na náhradu procesných útrat. Rozhodnutie o týchto procesných útratách môže byť v tuzemsku vyhlásené za vykonateľné pri podmienkach, stanovených v §§ 18 a 19 haagskej procesnej úmluvy. Tieto podmienky sú v súdenom prípade dané, ako je dokázané pripojenými dokladmi a ani sami rekurenti vo svojom rekurre netvrdia, že by tu nebolo týchto podmienok alebo podmienok § 2 čl. IX. zák. č. 23/1928 Sb. z. a n. Námietka rekurentov, že napadnuté usnesenie odporuje ustanoveniam bodu 2 a 4 § 3 čl. IX. zák. č. 23/1928 Sb. z. a n. neobstojí, lebo v súdenom prípade má byť vynútené platenie v hotovosti a niet takého právneho pravidla, ktoré by platenie v hotovosti alebo jeho vynútenie nedovoľovalo. Tiež nejde o uznanie právneho pomeru alebo splnenie nároku, ktorý by bol nežalovateľný, alebo neplatný z dôvodu verejného poriadku alebo mravnosti. Ináč pri rozhodovaní o prípustnosti exekúcie dotyčne útrat neprislúcha tunajšiemu súdu ani podľa haagskej úmluvy ani podľa čl. IX. zák. č. 23/1928 Sb. z. a n. právo skúmať, či v merite veci súdil cudzozemský súd správne, a preto v tomto smere sťažovateľmi podané námietky sú celkom nerozhodné.

Najvyšší súd rozhodol takto:

Usnesenie rekurzného súdu, pokiaľ sa opiera o ustanovenia čl. 18 a 19 haagskej procesnej konvencie zo 17. júla 1905 (zák. čl. XIV : 1909; protokol, vyhlásený pod č. 172/1930 Sb. z. a n.), tu výhradne rozhodujúce, sa potvrdzuje z dôvodov správnych, v ňom uvedených.

Čís. 14579.

Zamestnanec, poverený zamestnávateľom opatriť mu pôžičku od banky, koná proti vernosti a poctivosti, ktorou je povinný voči svojmu zamestnávateľovi, keď si bez jeho svolenia vymieni odmenu (províziu)

od banky za sprostredkovanie pôžičky; zaplataenia takejto odmeny na banke nemôže sa súdne domáhať.

(Rozh. z 2. X. 1935, Rv III 654/1934.)

Žalujúca banka domáhala sa žalobou zaplataenia pôžičky 12.000 Kč, ktorú poskytla II. žalovanému. Tento vzniesol proti žalobnému nároku kompenzačnú námietku vo výške 12.000 Kč na tomto základe: Zamestnávateľ žalovaného: statkár dr. C. — u ktorého bol žalovaný zamestnaný ako správca — rozparceloval svoj nehnuteľný majetok. Pretože kupitelia jednotlivých parciel nemohli hneď zaplatiť kúpnu cenu, poveril dr. C. žalovaného, aby našiel banku, ktorá by bola ochotná proti cedovaniu pohľadávok dra C. vyplatiť kúpnu cenu rozparcelovaného majetku. Žalujúca banka ponúkla vraj žalovanému 2% províziu, keď dr. C. s ňou tento obchod uzavre. To sa stalo a sľúbená a splatná provízia žalobných 12.000 Kč prevyšuje.

Súd prvej stolice žalobe vyhovel, odvolací súd, ktorý uznal kompenzačnú námietku za odôvodnenú, žalobu zamietol.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a tento súd upravil, aby vo veci ďalej pokračoval, skutkový stav riadne zistil a potom znova rozhodol, medzi iným z týchto dôvodov:

Nie je sporné, že žalobkyňa skutočne poskytla II. žalovanému pôžičku v sume 12.000 Kč. Treba sa tedy zaoberať iba otázkou, či povinnosť vrátiť túto pôžičku, zanikla v dôsledku započítania, uplatneného II. žalovaným.

Nemožno súhlasiť s materialne-právnym stanoviskom odvolacieho súdu, že nie je mravne závadné, keď II. žalovaný ako správca statkára Dra Artúra C. a — podľa vlastného doznanie — ním poverený, aby našiel banku, ktorá by bola ochotná uzavrieť dotýčny obchod, vymienil si od banky províziu za sprostrekovanie tohoto obchodu.

Nielen naše terajšie zákonodarstvo považuje za nedovolené, aby zamestnanec, ktorému zamestnávateľ sveril ujednávať alebo sprostredkovať obchody, dal si sľúbiť alebo prijal bez zamestnávateľovho svolenia od inej osoby pre seba alebo pre iného províziu alebo akúkoľvek odmenu za to, že obchod ujedná alebo sprostredkuje a považuje to za dôvod, pre ktorý je zamestnávateľ oprávnený predčasne prepustiť zamestnanca (§§ 14 a 34 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n.), ale to isté právne stanovisko zastával tak zákonodárca v mimoslovenských zemiach (§ 1013 obč. z., dotýčne hospodárskych zamestnancov 4. bod § 29 ř. z. zo dňa 13. januára 1914 č. 9) ako aj predprevratová uhorská súdna prax, keď stanovila, že povereník, ktorý si vyhradí odmenu (ktorou je aj provízia) bez vedomia a súhlasu svojho zamestnávateľa, týmto svojím pokračovaním poruší vernosť a poctivosť, ktorou je povinný voči poverovateľovi a preto nemôže použiť súdnej pomoci na vymahánie takto smluvenej odmeny (Magánjogi Döntvénytár sv. IX. čís. 307.)

Samozrejme nemožno uplatňovať odmenu, vymienenú bez svolenia zamestnávateľa a poverovateľa, ani započítacou námietkou.

II. žalovaný však tvrdil a na dokázanie tohoto tvrdenia žiadal vypočuť ako svedka Dra Artúra C., že si spornú províziu vymienil s jeho svolením. Odvolací súd však v dôsledu svojho opačného právneho sta-

noviska pominul toto dokazovanie a pominul zistiť skutkový stav v tomto smere.

Rozsudok odvolacieho súdu je tedy aj preto nespôsobilý k preskúmaniu, lebo na základe skutkového stavu v ňom zisteného nemožno posúdiť, či II. žalovaný porušil vernosť a poctivosť, ktorými bol povinný Dru Artúrovi C. nielen ako svojmu službodarci, ale aj ako takému, ktorý ho poveril, aby našiel banku, ktorá by bola ochotná uzavrieť dotýčny obchod.

V dôsledku toho bolo treba k preskúmaniu nespôsobilý rozsudok odvolacieho súdu rozviazať.

Čís. 14586.

I. Nárok vyvodzovaný z toho, že danie železničného zamestnanca do trvalej výslužby stalo sa neprávom, nepatrí medzi nároky, o ktorých v smysle § 70 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. a § 47 vl. nar. č. 96/1930 Sb. z. a n. majú napred rozhodovať administratívne úrady.

II. Danie do trvalej výslužby z moci úradnej je protiprávne a preto bezúčinné, ak nie je skutkove naplnený podklad toho dôvodu (§ 115 lit. a)—e) služ. pragm.), ktorého pri tom dráha voči svojmu zamestnancovi použila. Telesná vada zamestnancova nespadá pod lit. e) odst. 3 § 115 služebnej pragmatiky (služebný záujem), môže však zakladať samostatný dôvod podľa lit. a) tohože § (neschopnosť k službe a nemoc prekážajúca službe).

(Rozh. z 3. X. 1935, Rv III 760/33.)

Žalobník, zamestnaný v službách čsl. štátnych dráh ako vozmajster, bol daný podľa § 115 odst. 3 lit. e) služ. pragm. do trvalej výslužby. Žalobu, ktorou sa domáhal vyslovenia bezúčinnosti penzionovania a platenia aktívnych požitkov, o b a nižšie súdy zamietly.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu, aby v pojednávaní ďalej pokračoval, skutkový stav náležite zistil a potom znova rozhodol: Dôvody:

Postup § 70 vlád. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. byl rozšířen na penzijní nároky vládním nařízením č. 96/1930 Sb. z. a n. (§47) v téže míře, ve které platí pro nároky z činné služby, to jest na nesprávnou výměru nebo výplatu výslužného.

Zde jde o to, že žalobce byl neprávem přeložen do výslužby, tedy o nárok, který nepatří mezi nároky uvedené v § 70 cit. vlád. nař., proto nemá o něm předem rozhodovati správní úřad. Pominutí tohoto řízení není překážkou pořadu práva a zbytečno zabývat se dalšími vývody dovolací žádosti vztahujícími se k této otázce.

Ve věci samé je zjištěno, že žalobce byl přeložen do výslužby z moci úřední podle § 115 odst. 3 písm. e) (ze služebního zájmu) proto, že byl nedoslýchavý na obě uši, pro tuto vadu nemohl býti ponechán v dosavadní službě vozmistra a s přejmenováním do kategorie dílenských nesouhlasil.

Ve sporu připojila dráha jako další příčiny přeložení do výslužby ještě to, že podle kvalifikace z roku 1928 byl žalobce nezpůsobilým pro vyšší služební postavení a že byl v letech 1927—1929 opětovně trestán pro služební přestupky.